

POSTANOWIENIE

Dnia 30 listopada 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z wniosku H. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B. i P. B.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.
o podstawę wymiaru składek,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 30 listopada 2021 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy H. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 6 sierpnia 2020 r., sygn. akt III AUa [...], III AUz [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od H. [...] spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B. na rzecz organu rentowego kwotę 1.800 zł (jeden tysiąc osiemset) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w B. wyrokiem z dnia 27 marca 2019 r. oddalił odwołanie E. N. i H. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B. (dalej jako płatnik składek) od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. z dnia 29 listopada 2017 r., którą organ rentowy ustalił podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek za wymienione w decyzji okresy i zasądził od odwołujących się na rzecz organu rentowego kwoty po 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego (pkt 1) oraz zmienił pozostałe decyzje i ustalił,

że podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne dla ubezpieczonych: E. N., P. J., K. U., A. S., J.Z., i P. B. stanowią kwoty zadeklarowane przez płatnika składek oraz zasądził od organu rentowego na rzecz płatnika składek kwotę 900 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego (pkt 2).

Zdaniem Sądu Okręgowego zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozwolił na poczynienie stanowczego stwierdzenia, aby ubezpieczeni w ramach zawartych umów o dzieło wykonywali faktycznie pracę w nadgodzinach na rzecz płatnika składek jako swojego pracodawcy. Stąd wyłącznie decyzja wydana w stosunku do ubezpieczonej E. N. była prawidłowa. Natomiast decyzje wydane w stosunku do pozostałych ubezpieczonych - z braku wykazania przesłanek zawartych w art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 423 ze zm., dalej jako ustawa systemowa) - należało uznać za błędne i podlegające zmianie przez ustalenie, że podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne ubezpieczonych stanowią kwoty zadeklarowane przez Spółkę z o.o. z siedzibą w B. (dalej jako spółka „H.”).

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 6 sierpnia 2020 r. zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w punkcie 1 w zakresie kosztów oraz w punkcie 2 w ten sposób, że oddalił odwołania, oddalił apelację płatnika składek i rozstrzygnął o kosztach postępowania.

Według Sądu Apelacyjnego w tej sprawie kluczowe znaczenie miało to, czy ubezpieczeni w ramach umów „o dzieło” realizowali kontrakty zawierane przez Spółkę „H.” z innymi podmiotami i czy jednocześnie realizacja tych kontraktów nie była objęta umową o współpracy łączącą płatnika składek ze Spółką „H.”, czy też jakąkolwiek inną umową łączącą oba te podmioty, na mocy której płatnik składek był podwykonawcą Spółki „H.”. Ubezpieczeni nie wykazali, aby w ramach spornych umów „o dzieło” wykonywali prace niemające żadnego związku z umową łączącą pracodawcę ze Spółką „H.”. Nie przedłożono dowodu, który w jednoznaczny sposób obrazowałby faktyczny zakres prac świadczonych przez ubezpieczonych na podstawie umów o dzieło i brak związku z łączącą obie Spółki umową o współpracy.

Z zeznań przesłuchanych stron i świadków oraz z treści umów cywilnoprawnych (nazwanych umowami „o dzieło”) wynikało natomiast, że prace wykonywane przez ubezpieczonych miały na celu uniknięcie obowiązku wypłacania wynagrodzeń za prace świadczone ponad obowiązujące pracowników normy czasu pracy oraz zmierzały do obniżenia podstawy wymiaru składek i opłacenia składek na ubezpieczenia społeczne w niższej niż wymagana wysokości. Ubezpieczeni wykonując prace w ramach umów o dzieło świadczyli prace na rzecz swojego pracodawcy, korzyści z ich pracy czerpał pracodawca.

W skardze kasacyjnej płatnik składek zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego w części dotyczącej ubezpieczonego P. B., zarzucając naruszenia prawa materialnego: 1) art. 6 k.c. w związku z art. 232 k.p.c., przez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że w okolicznościach sprawy ciężar dowodu, jakoby praca ubezpieczonego P. B. na podstawie zawartych umów cywilnoprawnych ze Spółką „H.” była wykonywana na rzecz tej Spółki, spoczywa na skarżącym w sytuacji, gdy jest on osobą trzecią w stosunku do tych umów oraz podmiotu zawierającego, a w konsekwencji nie ma żadnej realnej możliwości udowadniania, iż praca na podstawie tych umów była wykonywana na rzecz Spółki „H.”; 2) art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, przez jego niewłaściwe zastosowanie do sytuacji, w której stwierdzono jedynie potencjalną możliwość wykonywania pracy na rzecz swojego pracodawcy, podczas gdy według tego przepisu wymagane jest faktyczne stwierdzenie wykonywania pracy na rzecz własnego pracodawcy i ustalenie rzeczywistego beneficjenta prac; 3) art. 10 ust. 1 ustawy - Prawo przedsiębiorców, przez jego niezastosowanie, polegające na braku kierowania się w stosunku do skarżącego zasadą zaufania do przedsiębiorcy, że działa on zgodnie z prawem, uczciwie i z poszanowaniem dobrych obyczajów, wobec doszukiwania się w jego postępowaniu rzekomego niezgodnego z prawem procederu mającego na celu rzekome ukrycie nadgodzin swoich pracowników i unikania odprowadzania składek od zawartych przez nich umów cywilnoprawnych.

Skarżący zarzucił również naruszenie przepisów postępowania, a mianowicie: 1) art. 231 k.p.c., przez uznanie za ustalone w stosunku do pozostałych ubezpieczonych faktów ustalonych co do innych ubezpieczonych i tym samym zaniechanie indywidualnego rozpatrzenia sprawy P. B.; 2) art. 98 § 1 i 3

k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c. w związku z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r. poz. 265 ze zm. dalej jako rozporządzenie z dnia 22 października 2015 r.), przez jego błędne zastosowanie, wyrażające się w przyjęciu, iż niniejsza sprawa nie jest sprawą o podleganie ubezpieczeniu społecznemu, a sprawą o zapłatę składek; 3) art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c. w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia z dnia 22 października 2015 r., przez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy niniejsza sprawa jest sprawą o podleganie ubezpieczeniu społecznemu, a nie o zapłatę składek.

Skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi, z pozostawieniem mu rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołano się na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne dotyczące:

1) prawnego charakteru sprawy z odwołania od decyzji organu rentowego, w których ustalono podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne dla pracowników płatnika w związku z przychodami, jakie osiągnęli z tytułu wykonywania umów cywilnoprawnych, wydanych w oparciu o art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, w szczególności, czy taka sprawa jest sprawą o należności z tytułu składek i wysokość zadłużenia, czy też sprawą o podleganie ubezpieczeniom społecznym;

2) rozkładu ciężaru dowodu w sprawie z odwołania od decyzji organu rentowego, w których ustalono podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne dla pracowników płatnika w związku z przychodami, jakie osiągnęli z tytułu wykonywania umów cywilnoprawnych w okolicznościach art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, w szczególności oceny, którą ze stron procesu obciąża obowiązek udowodnienia, czy pracownik w ramach umowy zawartej z podmiotem trzecim wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

Odpowiedź na skargę kasacyjną złożył organ rentowy wnosząc o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz o zasądzenie na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Strona wnosząca skargę kasacyjną, zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c. określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, powinna sformułować w niej wniosek o przyjęcie do rozpoznania wraz ze stosownym uzasadnieniem. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie powinno zawierać argumenty prawne świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Sąd Najwyższy jednolicie przyjmuje, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurydycznego, którego rozpatrzenie przyczyni się do rozwoju prawa i jurysprudencji i będzie miało znaczenie nie tylko do oceny konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także przy rozstrzyganiu innych podobnych spraw. Zagadnienie to musi przy tym rzeczywiście występować w sprawie i mieścić się w zakresie problematyki, która podlega badaniu w postępowaniu kasacyjnym. Realizacja wskazanej wyżej przesłanki nie polega jedynie na sformułowaniu problemu prawnego bazującego na przepisach wskazanych w podstawie skargi kasacyjnej. Konieczne jest przedstawienie odpowiedniego wyводу jurydycznego, wykazującego nie tylko zasadność preferowanego przez skarżącego sposobu rozstrzygnięcia zagadnienia, ale także wadliwość rozwiązania postawionego problemu przez sąd drugiej instancji przy wykorzystaniu zapatrywań prawnych wyrażonych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, opartych na poczynionych w sprawie jednoznacznych i stabilnych

ustaleniach faktycznych, wiążących Sąd Najwyższy przy rozpoznawaniu skargi kasacyjnej (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Skarżący ma w tym zakresie obowiązek wywiedzenia i uzasadnienia występującego w sprawie problemu prawnego w sposób zbliżony do tego, jaki przyjęty jest przy przedstawieniu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Samo zaś zagadnienie prawne, w formie pytania sformułowanego w taki sposób, by możliwe było rozstrzygnięcie stawianych przez skarżącego wątpliwości, musi w swej treści zawierać odwołanie do przepisu lub przepisów prawa, na tle których takie zagadnienie powstaje i przedstawiać argumenty prowadzące do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne”. Nie można przy tym zasadnie twierdzić, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy we wcześniejszym orzecznictwie wyraził swój pogląd w podnoszonej kwestii, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające jego zmianę (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12 sierpnia 2014 r., I UK 64/14, LEX nr 2630721; z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158 oraz z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51). Nie istnieje przy tym możliwość stwierdzenia, że w sprawie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa, bądź występuje zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii prawnej prezentowanej przez skarżącego i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka 2003 nr 13, poz. 5).

Mając na uwadze powyższe rozważania, należy stwierdzić, że skarżący nie wykazał istnienia powołanej we wniosku przesłanki przedsądu.

Odnosząc się do pierwszego z przedstawionych „zagadnień prawnych” dotyczącego prawnego charakteru sprawy z odwołania od decyzji organu rentowego wydanych na podstawie art. 8 ust 2a ustawy systemowej, którymi ustalono podstawę wymiaru składek na obowiązkowego ubezpieczenia dla

pracowników płatnika z związku z przychodami jakie osiągnęli z tytułu wykonywania umów cywilnoprawnych, należy już na wstępie wskazać, że problematyka tego rodzaju spraw była przedmiotem licznych rozstrzygnięć Sądu Najwyższego i utrwalony jest pogląd, że w świetle art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach umowy o dzieło zawartej z osobą trzecią, jest płatnikiem składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe z tytułu tej umowy (por. np. uchwałę z dnia 2 września 2009 r., II UZP 6/09, OSNP 2010 nr 3-4, poz. 46 oraz wyrok z dnia 11 maja 2012 r., I UK 5/12, OSNP 2013 nr 9-10, poz. 117), a teza ta jest aktualna także w stosunku do pracowników wykonujących taką pracę na podstawie umowy zlecenia (por. np. wyroki: z dnia 14 stycznia 2010 r., I UK 252/09, LEX nr 577824; z dnia 22 lutego 2010 r., I UK 259/09, LEX nr 585727 oraz z dnia 18 października 2011 r., III UK 22/11, OSNP 2012 nr 21-22, poz. 266).

W orzeczeniach tych Sąd Najwyższy wyjaśnił, że art. 8 ust. 2a ustawy systemowej rozszerza pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych poza sferę stosunku pracy, w tym na wykonywanie pracy na podstawie jednej z tych umów przez osobę, która wymienioną umowę zawarła z osobą trzecią, jednakże w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2014 r., I UK 323/13, OSNP 2015 nr 5, poz. 68). Praca wykonywana na rzecz pracodawcy to praca, której rzeczywistym beneficjentem jest pracodawca, niezależnie od formalnej więzi prawnej łączącej pracownika z osobą trzecią. Oznacza to, że bez względu na rodzaj wykonywanych czynności przez pracownika wynikających z umowy zawartej z osobą trzecią oraz niezależnie od tożsamości rodzaju działalności prowadzonej przez pracodawcę i osobę trzecią, wystarczającą przesłanką zastosowania art. 8 ust. 2a ustawy systemowej jest korzystanie przez pracodawcę z wymiernych rezultatów pracy swojego pracownika, wynagradzanego przez osobę trzecią ze środków pozyskanych od pracodawcy na podstawie umowy łączącej pracodawcę z osobą trzecią. Z punktu widzenia przepływów finansowych, to pracodawca przekazuje osobie trzeciej środki na sfinansowanie określonego zadania, stanowiącego przedmiot swojej własnej działalności, a osoba trzecia, wywiązując

się z przyjętego zobowiązania, zatrudnia pracowników pracodawcy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2017 r., II UK 693/15, LEX nr 2238708).

W wyroku z dnia 13 lutego 2014 r., I UK 323/13, Sąd Najwyższy wskazał, że nie można przyjąć, iż pracodawcy nie obciążają skutki finansowe w postaci obowiązku częściowego pokrycia, z własnych środków, kosztów składek na obowiązkowe ubezpieczenia pracownika, wynikające z korzystania - z pominięciem zasad reglamentacji czasu pracy - z efektów pracy świadczonej na rzecz pracodawcy w ramach dodatkowej umowy cywilnoprawnej zawartej z pośrednikiem. Dla uniknięcia lub złagodzenia tych skutków pracodawca - zlecając osobie trzeciej (zleceniodawcy pracownika) wykonanie określonych usług - powinien skalkulować, że będzie na nim ciążył obowiązek opłacania składek na ubezpieczenia społeczne pracownika. W uchwale z dnia 2 września 2009 r., II UZP 6/09, Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że - ponieważ stosownie do art. 18 ust. 1a ustawy systemowej przychód z tytułu umowy, o której stanowi art. 8 ust. 2a tej ustawy, jedynie „uwzględnia się” w podstawie wymiaru składek z tytułu stosunku pracy - pracodawca może dokonać ich potrącenia ze środków pracownika uzyskanych u niego. Nie można zaś kwalifikować jako naruszenia konstytucyjnych gwarancji w zakresie ochrony danych osobowych oraz obrazy dóbr osobistych sytuacji zasięgania wiedzy o przychodach pracownika dla realizacji ustawowych obowiązków podmiotu zwracającego się o takie informacje (w tym przypadku - obowiązków płatnika składek, określonych w przepisach ustawy systemowej). Pracodawca ma prawo domagania się tego rodzaju informacji przede wszystkim od samego pracownika w ramach trójstronnego stosunku ubezpieczeń społecznych łączącego ubezpieczonego, płatnika składek oraz organ rentowy. Funkcjonowanie tego stosunku wiąże się między innymi ze spełnieniem przez płatnika nałożonych nań przez ustawodawcę zadań w zakresie obliczania i opłacania składek na obowiązkowe ubezpieczenia pracownika, także pracownika, o jakim mowa w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 18 października 2011 r., III UK 22/11, OSNP 2012 nr 21-22, poz. 266 i z dnia 24 września 2015 r., I UK 490/14, LEX nr 1854103).

W cytowanym wyżej wyroku z dnia 13 lutego 2014 r., I UK 323/13, Sąd Najwyższy przyjął również, że użyty w art. 4 pkt 2a ustawy systemowej termin

„pracodawca” należy pojmować w znaczeniu, jakie nadaje mu art. 3 k.p., uznający za pracodawcę osobę fizyczną lub jednostkę organizacyjną, nawet nieposiadającą osobowości prawnej, jeśli zatrudnia ona pracowników. Tak zdefiniowany pracodawca jest z mocy art. 4 pkt 2a ustawy systemowej płatnikiem składek dla wszystkich pracowników w rozumieniu tego aktu, a zatem także tych, o których stanowi art. 8 ust. 2a tej ustawy, w tym dla pracowników pozostających z nim w stosunku pracy i jednocześnie wykonujących na jego rzecz pracę w ramach umów cywilnoprawnych zawartych z osobą trzecią. Umowy cywilnoprawne wymienione w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej nie stanowią bowiem samodzielnych tytułów obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom społecznym pracownika ani nie powodują powstania zbiegu tytułów ubezpieczenia społecznego w rozumieniu art. 9 tej ustawy. Norma art. 8 ust. 2a - przez wykreowanie szerokiego pojęcia „pracownika” - stworzyła szeroką definicję pracowniczego tytułu obowiązkowych ubezpieczeń społecznych. Tytułem tym jest łączący pracodawcę z pracownikiem stosunek pracy oraz dodatkowo umowa cywilnoprawna zawarta przez pracownika z pracodawcą lub zawarta z osobą trzecią, ale wykonywana na rzecz pracodawcy. W uzasadnieniu tego wyroku wskazano też, że dla celów ubezpieczeń społecznych zarówno wykonywanie pracy na podstawie umów cywilnoprawnych zawartych z pracodawcą, jak i zawartych wprawdzie z osobą trzecią, ale gdy praca wykonywana jest na rzecz pracodawcy, jest traktowane tak jak świadczenie pracy w ramach klasycznego stosunku pracy łączącego jedynie pracownika z pracodawcą. W przypadku takich pracowników podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi łączny przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych (art. 4 pkt 9 w związku z art. 18 ust. 1 ustawy systemowej), uzyskany z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy i wspomnianych umów cywilnoprawnych (art. 18 ust. 1 i art. 20 ust. 1 tej ustawy), zaś obowiązek obliczania, rozliczania i przekazywania składek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych spoczywa na pracodawcy jako płatniku (art. 17 ust. 1 w związku z art. 4 pkt 2a ustawy systemowej). Pracownik wykonujący pracę na rzecz swojego pracodawcy na podstawie umów cywilnych zawartych z osobą trzecią podlega obowiązkowo ubezpieczeniu społecznemu jako pracownik (art. 8 ust. 2a ustawy systemowej) i na tym wyczerpuje się podleganie przez niego ubezpieczeniom

społecznym. Ugruntowany jest zatem pogląd, że sprawa o opłacenie przez pracodawcę składki w wysokości równej obciążeniu umowy o pracę i zlecenia wykonywanego na rzecz tego pracodawcy nie dotyczy objęcia ubezpieczeniem, lecz składki, gdyż przedmiotem postępowania jest jedynie ustalenie właściwej kwoty jej podstawy wymiaru (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 czerwca 2016 r., II UZ 10/16, LEX nr 2290405; z dnia 21 kwietnia 2015 r., II UZ 8/15, OSNP 2017 nr 3, poz. 34, z dnia 19 sierpnia 2015 r., II UZ 14/15, LEX nr 2051058 oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 18 października 2011 r., III UK 22/11, OSNP 2012 nr 21-22, poz. 266; z dnia 11 maja 2012 r., I UK 5/12, OSNP 2013 nr 9-10, poz. 117; z dnia 8 lipca 2015 r., II PK 282/14, OSNP 2017 nr 6, poz. 66; z dnia 3 kwietnia 2014 r., II UK 399/13, LEX nr 1458679 i z dnia 6 lutego 2014 r., II UK 279/13, LEX nr 1436176.).

Z kolei odnośnie do podnoszonej w skardze kasacyjnej kwestii rozkładu ciężaru dowodu w procesie cywilnym stwierdzić trzeba, że istnieje również w tym zakresie wyczerpujące orzecznictwo. W powołanym (m.in przez skarżącego wyroku z dnia 23 stycznia 2019 r., III UK 8/18 (LEX nr 2609914), Sąd Najwyższy kompleksowo wyjaśnił problematykę rozkładu ciężaru dowodu w sprawach z odwołania od decyzji organu rentowego stwierdzając, że „sąd, po rozważeniu całego zgromadzonego w sprawie materiału, a więc także wszystkich innych okoliczności, w tym niespornych, ocenia wiarygodność przedstawionych dowodów i ich moc, kierując się wyłącznie własnym przekonaniem. Tak zakreślona sędziowska swoboda nie jest ograniczona żadnymi zasadami procesowymi wyznaczającymi kierunek oceny przedstawionych dowodów. Nie jest uzasadniony zarzut naruszenia art. 6 k.c., jeżeli ustalony w wyroku stan faktyczny jest wynikiem oceny przeprowadzonych dowodów, a nie opiera się wyłącznie na stwierdzeniu, że strona, nieobciążona ciężarem dowodu, nie zaoferowała stosownych dowodów.” Jednocześnie należy zwrócić uwagę na mankament sformułowania przedstawionego „zagadnienia prawnego”, ponieważ skarżący odwołując się do problematyki ustalenia rozkładu ciężaru dowodu nie wskazał na art. 6 k.c. Ponadto mając na względzie sposób motywowania przez skarżącą tej przesłanki przedsądu, należy zauważyć, że zmierza on w istocie do polemiki z poczynionymi przez Sąd drugiej instancji ustaleniami faktycznymi. Tymczasem zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c.

oraz art. 398¹³ § 2 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalania faktów lub oceny dowodów, a Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Kwestionowanie dokonanej przez sąd drugiej instancji oceny dowodów i wynikających z niej ustaleń faktycznych, zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. uchyla się spod kontroli kasacyjnej. Nadto, pod pretekstem konstruowania istotnych zagadnień prawnych, nie można zmierzać do podważenia dokonanej w sprawie oceny dowodów i poczynionych na tej podstawie ustaleń faktycznych.

Ponadto skarżący wniósł analogiczne skargi kasacyjne w innych sprawach, w których Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania (por. postanowienie z dnia 25 maja 2021 r., II USK 307/21, LEX nr 3177744 oraz z dnia 17 listopada 2021 r., II UK 324/21, niepubl.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, orzekając o kosztach postępowania kasacyjnego po myśli art. 98 § 1 k.p.c. w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.